

NAJWYŻSZA WOJSKOWA
KOMISJA OPINIUJĄCA
przy
NACZELNYM WODZU

L.dz. 17/20/275/21. Pf.

6839/T,
Warszawa, dn. 9. III. 1921 r.

Ar
23. MAR 1921
W

Tajne
Na zakomunikowane Najwyższej Wojskowej Komisji Opinującej przez Szefa Sztabu Generalnego Gen.-Por. ROZWADOWSKIEGO życzenie NACZELNEGO WODZA o gotowości złożenia wyjaśnień w sprawie Generała Broni St. SZEPTYCKIEGO i Gen. Por. ROMERA, powzięła Najwyższa Wojskowa Komisja Opinująca po dyskusji następującą

U C H W A Ł Ę :

1./ N.W.K.O., będąc organem doradczym NACZELNEGO WODZA, uważa, że nie jest wskazane zasięgać wyjaśnień od NACZELNEGO WODZA, gdyż Jemu jedynie przystoi powzięcie kompetentnej decyzji w sprawach opinii, przedkładanych przez powyższą Komisję.

2./ Wyjaśnienia, lub oświadczenia już ze względu na wysokie stanowisko NACZELNEGO WODZA, rozstrzygałyby sprawę a priori i mogłyby wywołać sprzeczności, co z punktu widzenia ogólnowojskowego nie jest pożądanym. NACZELNY WODZ posiada bezwzględne prawo korzystania, lub niekorzystania z opinii N.W.K.O., może On więc w każdym wypadku zająć stanowisko odrębne a decydujące.

3./ Wciąganie osoby NACZELNEGO WODZA w obecnej chwili gdzie jest On równocześnie Najwyższą Władzą w Państwie, w sprawy podległych Dowództw, uważa N.W.K.O. za niewskazane.

4./ Przewodniczący i jeden z Członków N.W.K.O. udadzą się do NACZELNEGO WODZA, celem zakomunikowania powyższej uchwały i przedłożenia prośby o jej zatwierdzenie.

Przewodniczący

J. S. Later

Generał Broni.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

BIURO DOWÓDZTWA WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA

6839/T
WARSZAWA
L. 17/20/275/21. r. dnia 26 III 1921 r.

zatem. Wydział

Na mocy przeprowadzonych badań stawiam wniosek na przyjęcie następującej

O P I N J I :

1/. W kierownictwie operacjami Frontu Północno-Wschodniego w okresie czwartym i lipcowym 1920 r., który okres N.W.K.O. rozpatrywała nie można skonstatować żadnych zaniedbań natury operacyjno-taktycznych.

2/. Odpowiedzialność za niepowodzenia na froncie Północnym nie obciąża Gen. SZEPTYCKIEGO, gdyż przyczyny niepowodzeń leżą głębiej, a ich usunięcie nie leżało w mocy wymienionego.

Możliwość przeprowadzenia bitwy nad BEREZYNĄ 4-go lipca 1920. w innym duchu /więcej ofensywnie/ wobec rozciągłości frontu i braku czasu do wykonania, nie mogło wejść w rachubę, gdyż dopiero na kilka dni przed ofensywą bolszewicką uwydatniały się dosyć wyraźnie zamiary armji bolszewickiej na Północno-wschodnim Froncie.-

3/. Zarzut stawiany w piśmie z dnia 10/XI.20 r. przez Szefa Sztabu Generalnego W.P., Gen.-Por. ROZWADOWSKIEGO, że Gen. Broni Stanisław SZEPTYCKI okazywał w lipcu b.r. taki sam czarny pesymizm, jak i z końcem stycznia 1919 r." nie znajduje w działalności Gen. SZEPTYCKIEGO jako Dowódcy Frontu, uzasadnienia. Jeżeli Gen. SZEPTYCKI osadzał na ogół sytuację w pierwszych dniach lipca pesymistycznie to było zapatrywanie jego wobec ówczesnej ogólnej sytuacji strategicznej uzasadnione i znalazło ono w wypadkach późniejszych potwierdzenie, Atoli skonstatować można, że z powodu odwrotowego nastroju wojsk frontu południowo-wschodniego i agitacji wśród wojsk frontu północno-wschodniego, mógł Gen. SZEPTYCKI stracić wiarę w odporność swoich wojsk.

Depresja na froncie, która głównie się odbiła na żołnierzu i młodszym oficerze, polegała także na złym zaopatrzeniu wojsk i innych momentach, od Gen. SZEPTYCKIEGO niezależnych. Nie da się skonstatować ujemnego wpływu zapatrywań Gen. SZEPTYCKIEGO, wyrażonego w ścisłym kole kilku Generałów, powołanych przez NACZELNEGO WODZA na radę w lipcu 1920 r., na tok operacji wojennych.

4/. Natomiast mogła N.W.K.O. stwierdzić, że Gen. SZEPTYCKI wykazał w wysokim stopniu wszystkie dla wyższego Dowódcy niezbędne kwalifikacje, jak jasne i trafne ujęcie sytuacji, zdolność szybkiej decyzji i energję woli, aż do chwili swojego ciężkiego zapadnięcia na zdrowiu.

Motywy powyższej opinii znajdują się w rozpatrzeniu pojedynczych okresów działalności Dowództwa Frontu Północno-Wschodniego.-